

Könyvpiac a számok tükrében

Kovács János, Dürer Nyomda

A könyvpiac árbevétele világszerte – a gazdasági válság, a digitalizáció előretörése és strukturális problémák hatására – csökkent az utóbbi években.

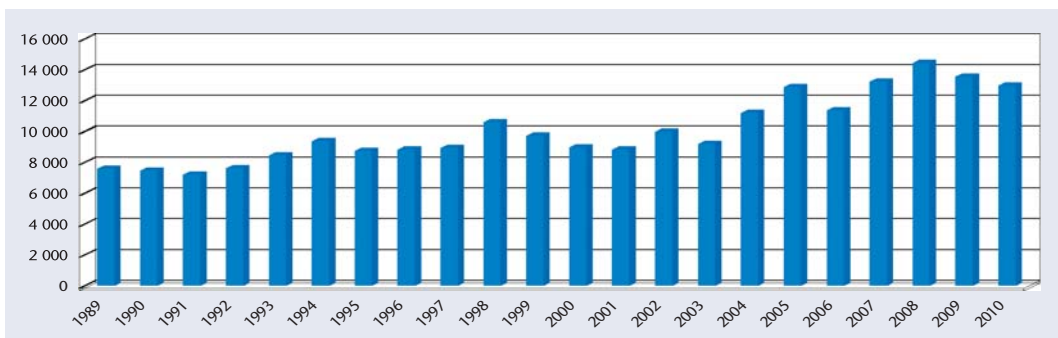
KÖNYVPIAC – MAGYARORSZÁG

A Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése és a KSH által publikált adatok mutatják a legfontosabb trendeket. Az összes példányszám 19%-kal, a címek száma

10%-kal, a fogyasztói árön nyilvántartott könyvforgalom 8,9%-kal csökkent a 2010-es évben 2008-hoz képest. A 2011 első fél évre vonatkozó papírkereskedelmi adatok a nyomdák számára további kb. 10%-os visszaesést mutatnak. Az átlagos

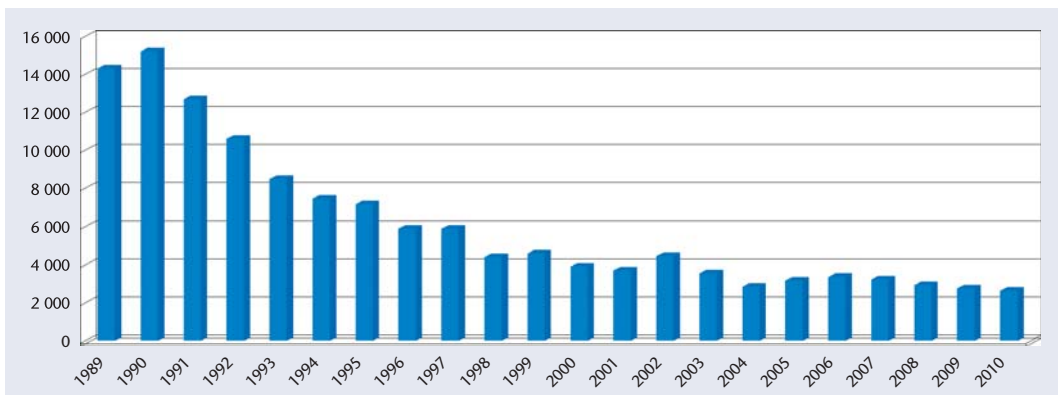
példányszám az elmúlt két évben 10%-kal, míg négy évre visszatekintve 21%-kal csökkent. Ez nyilvánvalóan kedvez a digitális nyomtatás előretörésének, amely különösen az 1+1 színnel nyomtatott kiadványok vonatkozásában egyre számottevőbb súlyt képvisel.

A kiadók jelentős része továbbra is – elsősorban nemzetközi együttnyomtatások

Címek száma

(Forrás: Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése)

Átlag példányszám

(Forrás: Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése)

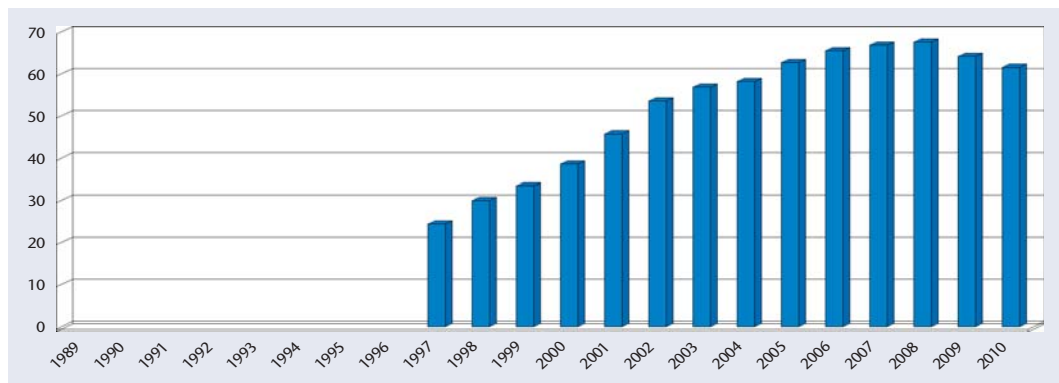
keretében – nagy mennyiségű kiadványt készített a távolkeleti, valamint az európai országok nyomdáiban.

Gondot okoz a kiadók és a terjesztők számára az évek alatt felhalmozódott nagy

mennyiségű eladatlan készlet, amelyet (időnként 70–80%-os) árkedvezményekkel igyekeznek értékesíteni. Mindemellett esetenként a kiadók késve jutnak a könyveik ellenértékéhez, amely az

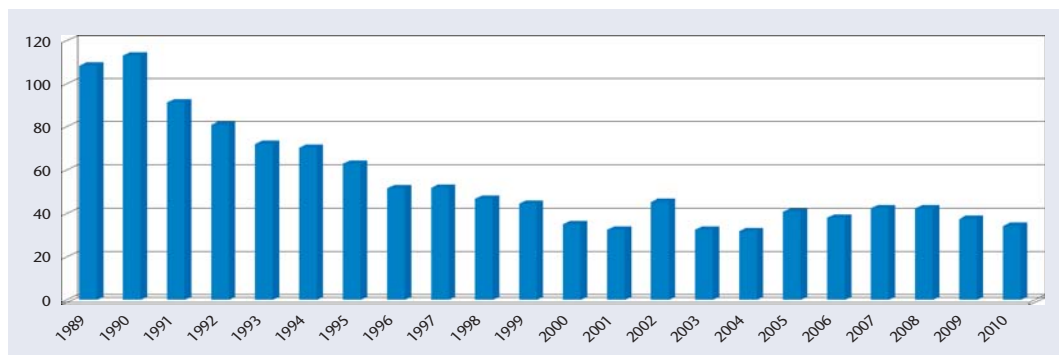
egész szakma számára likviditási problémát jelent. Tendenciaként jelentkezik a kiadók saját terjesztési csatornáinak kiépítése.

A könyvforgalom tematika szerinti megoszlásának utób-

Könyvforgalom fogyasztói áron (milliárd Ft)

(Forrás: Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése)

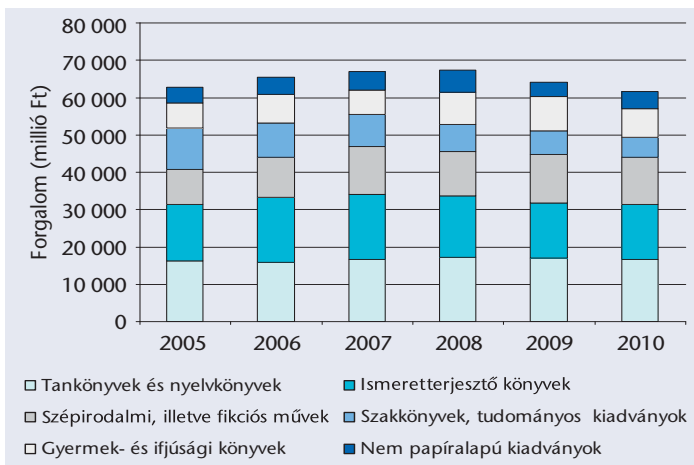
Példányszám (millió pld.)

(Forrás: Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése)

Kiskereskedelmi értékesítés változása az előző évhez képest

(Forrás: KSH)

A könyvforgalom alakulása tematika szerint

(Forrás: Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése)

bi öt évét elemezve megállapíthatjuk, hogy a tankönyvek és nyelvkönyvek képviselik a legnagyobb részt, amely összességében 1,7%-os emelkedést mutat. Az ismeretterjesztő kiadványok értékesítése kismértékben csökkent. A szépirodalmi, illetve fikciós művek, valamint a gyermek- és ifjúsági könyvek volumene jelentős emelkedést mutat. A szakkönyvek és tudományos kiadványok értékesítése a felére esett vissza. A nem

papíralapú kiadványok forgalma öt év alatt 9%-kal növekedett.

A KSH által összesített kiskereskedelmi adatokat elemezve a könyv, újság, papíráru szegmens értékesítési volumene a teljes forgalomnál rosszabbul teljesít ugyan, de számos közkedvelt termékcsoporthoz képest kisebb mértékű visszaesést mutat.

A hazai és az európai piacon az e-book megoldások csak lassan terjednek. Jelen-

tős félelmek vannak azzal kapcsolatban, hogy a tartalom illegális másolásának megakadályozására hivatott DRM (Digital Rights Management) nem nyújt megfelelő védelmet, így az könnyen kikerülhet a kiadók ellenőrzése alól. Sajnos a hazai felsőoktatásban számos olyan eset ismert, amikor a szerzői jogok megsértésével felsőoktatási jegyzeteket, tankönyveket szkenelttek be, illetve fénymásoltak. Ezek súlyos károkat okoznak a kiadók, nyomdák, papíripari cégek számára, jelentősen hozzájárulva a szakkönyvek legális forgalmának visszaeséséhez.

A Nyomda- és Papíripari Szövetség a „Magyar nyomdatermék” védjegy alkalmazásával igyekszik a megrendelőket a hazai nyomdaipar felé orientálni. A védjegy a nyomda és a kiadó közötti jó partneri viszony kifejezője. Tanúsítja a magas minőséget és a nyomda szakmai hozzáértését, az olvasók felé pedig a hazai nyomdában készült termék üzenetét közvetíti. A 2009-es és 2010-es években több mint

USA könyvkiadási statisztika

(Forrás: Association of American Publishers)

Tematika	Összesítés 2002 (ezer USD)	2003		2004		2005	
		(ezer USD)	% változás	(ezer USD)	% változás	(ezer USD)	% változás
Felnőtt és ifjúsági összesen	7 144 188	6 872 190	-3,8%	7 504 458	9,2%	8 043 471	6,8%
Felnőtt, keménytáblás	2 371 553	2 314 636	-2,4%	2 460 458	6,3%	2 495 175	1,4%
Felnőtt, puhatablás	1 876 620	1 865 360	-0,6%	1 917 590	2,8%	2 099 187	9,3%
Ifjúsági, keménytáblás	1 636 248	1 484 077	-9,3%	1 902 587	28,2%	2 100 456	10,5%
Ifjúsági, puhatablás	1 259 767	1 208 117	-4,1%	1 223 823	1,3%	1 348 653	10,6%
Könyvklub és postai utánvétel	852 384	775 669	-9,0%	706 634	-8,9%	659 290	-7,2%
Tömegpiaci puhatablás	1 216 710	1 196 026	-1,7%	1 089 580	-8,9%	1 091 759	0,2%
Hangoskönyv	143 410	161 049	12,3%	159 922	-0,7%	206 299	29,7%
Vallási	556 799	836 312	50,2%	883 145	5,6%	829 273	-6,3%
Elektronikus könyvek	7 337	19 772	169,5%	30 271	53,1%	43 832	42,9%
Szakkönyvek	3 155 191	3 268 778	3,6%	3 334 154	2,0%	3 300 812	-1,0%
Oktatási, alsó és középfokú	5 795 044	5 939 920	2,5%	5 945 860	0,1%	6 570 175	10,5%
Oktatási, felsőfokú	3 025 029	3 133 930	3,6%	3 190 341	1,8%	3 359 429	5,3%
Egyéb	136 488	153 932	12,8%	161 629	5,0%	158 558	-4,9%
Összesen	22 032 580	22 357 578	1,5%	23 005 994	2,9%	24 262 898	5,3%

	2006	2007	2008	2009
A kiadók könyvértékesítésből származó árbevétele (milliárd EUR)	23,20	24,50	23,75	23,00
A könyvforgalom tematika szerinti megoszlása:				
Közoktatási tankönyvek	14,8%	18,9%	15,9%	17,6%
Szakkönyvek, tudományos művek	29,4%	22,5%	21,5%	20,0%
Szépirodalmi és ismeretterjesztő könyvek	47,5%	48,9%	50,6%	50,5%
Gyermek- és ifjúsági könyvek	8,3%	9,7%	12,0%	11,9%
Új címek száma	475 000	490 000	510 000	515 000
Teljes munkaidőben foglalkoztatottak száma	140 000	140 000	135 000	135 000

Európai könyvkiadási statisztika

(Forrás: Federation of European Publishers)

40 millió olyan kiadvány készült, amely tartalmazta a védjegyet. 65 kiadó járult hozzá a logó használatához.

Az idei évben induló, a Nemzeti Kulturális Alap Igazgatósága által szervezett „Márai-program” kb. 400 millió forint új pénzügyi forrást jelent a kiadók számára, amely a nyomdák rendelés-állományára is várhatóan kedvező hatással lesz.

A közoktatási tankönyvek és nyelvkönyvek részaránya a teljes könyvkiadáson belül meghaladja a 26%-ot, így a tartós tankönyvek széles körű bevezetése az iskolákban jelentős visszaesést jelentene a nyomda- és papíripar számára.

KÖNYVPIAC – EURÓPA

Az Európai Kiadók Szövetsége (Federation of European Publishers) 26 európai ország adatait összesíti rendszeresen.

Az értékesítési adatok 2009-ben 23 milliárd EUR forgalmat mutatnak, amely 3%-os csökkenést jelent. Európai szinten a tankönyvek szintén jelentős és stabil mennyiséget képviselnek. A szakkönyvek komoly visszaesést szenvednek el.

A gyermekkönyvek 2006-tól 2009-ig több mint 3%-kal növelték részarányukat. Folyamatosan növekszik az új címek mennyisége, míg a kiadók által teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállalók száma kismértékű csökkenést mutat.

KÖNYVPIAC – USA

Az Amerikai Kiadók Szövetsége (Association of American Publishers) legfrissebb elérhető statisztikai adatai szerint az USA-ban a teljes könyvforgalom 1,8%-os csökkenés mellett 23,8 milliárd USD-t ért el 2009-ben. Az alap-, közép- és felsőfokú oktatási könyvek a teljes piac 39%-át jelentik. A szakkönyvek – szemben az európai trenddel – stabilan őrzik pozíciójukat. Az elektronikus könyvek, bár messze a legdinamikusabban fejlődnek, 2009-ben még csak a piac 1,3%-át tették ki.

2005		2006		2007		2008		2009	
	% változás	(ezer USD)	% változás	(ezer USD)	% változás	(ezer USD)	% változás	(ezer USD)	% változás
471	7,2%	8 274 103	2,9%	8 525 932	3,0%	8 079 423	-5,2%	8 067 524	-0,1%
175	1,4%	2 597 477	4,1%	2 800 080	7,8%	2 436 070	-13,0%	2 604 159	6,9%
187	9,5%	2 277 618	8,5%	2 282 173	0,2%	2 364 331	3,6%	2 241 386	-5,2%
456	10,4%	2 058 447	-2,0%	2 048 155	-0,5%	1 794 184	-12,4%	1 704 475	-5,0%
653	10,2%	1 340 561	-0,6%	1 395 524	4,1%	1 484 838	6,4%	1 517 504	2,2%
290	-6,7%	639 511	-3,0%	621 605	-2,8%	600 470	-3,4%	588 461	-2,0%
759	0,2%	1 141 980	4,6%	1 119 140	-2,0%	1 085 566	-3,0%	1 042 143	-4,0%
299	29,0%	182 162	-11,7%	218 230	19,8%	220 412	1,0%	191 979	-12,9%
273	-6,1%	744 687	-10,2%	783 411	5,2%	723 872	-7,6%	658 724	-9,0%
832	44,8%	54 396	24,1%	67 233	23,6%	113 220	68,4%	313 167	176,6%
812	-1,0%	3 376 731	2,3%	3 474 656	2,9%	3 457 283	-0,5%	3 357 022	-2,9%
175	10,5%	6 189 105	-5,8%	6 356 211	2,7%	6 076 538	-4,4%	5 237 976	-13,8%
429	5,3%	3 453 493	2,8%	3 677 970	6,5%	3 777 275	2,7%	4 264 543	12,9%
558	-1,9%	140 641	-11,3%	115 185	-18,1%	168 976	46,7%	134 167	-20,6%
898	5,5%	24 196 809	-0,3%	24 959 573	3,2%	24 303 035	-2,6%	23 855 706	-1,8%